

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

Školní rok 2017/2018

Charakteristika školy:

Základní škola Karla Klíče Hostinné je právním subjektem, příspěvkovou organizací je od roku 1998. Zřizovatelem je obec. Základní škola Karla Klíče je plně organizovaná základní škola s prvním i druhým stupněm. Její součástí je i školní družina.

K 30. září 2016 školu navštěvovalo 451 žáků, kteří se učili v 18 třídách, z toho bylo 11 tříd na prvním stupni a 7 tříd na druhém stupni. Je to o jedenáct žáků více než v loňském školním roce. K 1. říjnu 2016 navštěvovalo školní družinu 117 žáků. Je to o tři žáky méně než v loňském školním roce. S nárůstem počtu žáků školy došlo i k mírnému zvýšení prostředků na platy pedagogů a nepedagogických pracovníků, které jsou škole přidělovány v rámci normativů opět jako jeden celek.

Jednotlivé ročníky jsou rozmístěny do tří budov následovně:

Budova A – Zde se vzdělávají žáci 1. – 5. tříd, v přízemí této budovy se nachází ředitelství školy, v 1. patře pak kancelář ekonomky školy, působí zde výchovná poradkyně pro 1. – 4. ročník a výchovný poradce pro 5. ročník. Tato budova má jako jediná bezbariérový přístup.

Budova B – V této budově sídlí čtyři oddělení školní družiny a Dům dětí a mládeže.

Budova C – V této budově se vzdělávají žáci 6. – 9. ročníku, působí zde výchovný poradce pro 5. – 9. ročník a kancelář zde má mzdová účetní.

Rozložení výuky a provozu školní družiny je podle kapacity třech školních budov. Znamená to i vyšší provozní náklady včetně nákladů na energie, opravy a služby, které hradí zřizovatel školy. Kapacita budovy A je naplněna 11 kmenovými třídami a volná je jedna kmenová učebna, hudebna a počítačová učebna.

K tomu, aby pedagogičtí pracovníci lépe kooperovali, jsou nejen společné porady všech pedagogických pracovníků, ale také společná školení v rámci DVPP pro všechny učitele i vychovatelky ve škole i mimo školu. Totéž platí i o školeních BOZP, PO a společných kulturně – sportovních akcích pořádaných zaměstnavatelem pro pedagogické i nepedagogické pracovníky.

Škola nemá žádnou vlastní tělocvičnu a sál pohybové výchovy pro žáky školní družiny je v rekonstrukci. K výuce tělesné výchovy a sportovních her využívá bezplatně moderní městskou sportovní halu a městské víceúčelové sportovní hřiště.

Školní družina využívá pro pobyt dětí rekreační část školní zahrady v klidné části města, která sousedí s budovou B. Zřizovatel uskutečnil nákladnou revitalizaci zahrady, byly instalovány nové hrací prvky, nyní se dokončují venkovní úpravy.

Přes specifické podmínky, které přináší uspořádání školních budov, se škola snaží předat žákům maximum a v mnoha případech i nadstandard ve výchovně vzdělávacím procesu:

- individuální práce se žáky s vývojovými poruchami, se žáky se zdravotním a sociálním znevýhodněním a se žáky - cizinci
- zvýšená péče o žáky, kteří přestoupí z jiných škol – v případě potřeby jim je zpracováván osobní plán, který pomůže žákovi bez stresu doplnit učivo,
- logopedická péče – určená převážně žákům 1. ročníku,
- budova A – bezbariérový přístup,
- kompletní pokrytí internetem ve všech místnostech
- budova B – bezbariérové WC a zadní rampa,
- kompletní pokrytí internetem ve všech místnostech
- 2 nadstandardně vybavené počítačové učebny na budovách A i C, 2 počítačové kiosky na budově A i C, postupné vybavování školy novými pomůckami zejména ze školních projektů se zvláštním důrazem na moderní audiovizuální a projekční techniku,
- využívání 8 interaktivních tabulí na budovách A i C, - nová sada 20 odolných tabletů pro učitele i žáky ZŠ,
- čtvrtletně pořádané výtvarné dílničky pro žáky školy,
- nově žakovský parlament v 2. - 9. třídách, jako podpora demokratického učení
- lyžařský a snowboardový kurz pro žáky 1. - 5. ročníku,
- lyžařský a snowboardový kurz pro žáky 2. stupně,
- vlastní školní sportovní soutěže pro žáky 1. a 2. stupně,
- zájmové kroužky organizované školou pro žáky 1. a 2. stupně,
- vodácký kurz pro žáky 2. stupně,
- zahraniční exkurze pro žáky 2. stupně,
- bloky primární prevence pro žáky 1. – 9. ročníku,
- dny celoškolského projektového vyučování i další projektová výuka žáků

ZŠ je spádovou školou. Téměř jednu třetinu žáků tvoří žáci dojíždějící ze spádových obcí, a to často i žáci prvního stupně, přestože v obci, kde bydlí, je škola zřízena. Zákonní zástupci využívají možnosti svobodné volby školy pro své dítě.

Ve školním roce 2015/2016 navštěvovalo první třídy rekordních 54 žáků ve dvou prvních třídách, některé hodiny matematiky a českého jazyka byly děleny. Cílem tohoto opatření je zajistit co nejplynulejší vstup do základní školy pro žáky s nutností vysoké individuální péče včetně péče logopedické a opětovné využití asistentek pedagoga. Tento nadstandard je zákonnými zástupci

pozitivně vnímán. Pokud nedojde v příštím školním roce ke snížení počtu žáků, nebude důvod k jejich spojení.

Škola věnuje velkou pozornost dětem s vývojovými poruchami učení a chování. Všichni integrovaní žáci mají zpracován individuální nebo osobní plán. Základní škola nemá vlastního psychologa, avšak úzce spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Trutnově a v Náchodě a také se Speciálním pedagogickým centrem v Trutnově i Hradci Králové. Škola si je vědoma důležitosti správné výslovnosti hlásek zvláště v počátku školní docházky, a proto zajišťuje též logopedickou péči dvěma logopedickými pracovníci převážně pro žáky prvních ročníků.

Zvláštní péči škola věnuje také žákům zdravotně oslabeným a těm, kteří se v průběhu školního roku přistěhovali a absolvovali výuku podle jiných vzdělávacích programů. Aby mohli bez stresu dohnat učivo a účastnit se další výuky, byl jim vypracován osobní plán, který jim pomohl překlenout složité období, případně jsou jim poskytovány konzultace nad rámec běžné výuky.

Vedení školy má snahu zajistit stoprocentní kvalifikovanost pedagogického sboru, a proto věnuje velkou pozornost získávání nových kvalitních pedagogů pro další školní rok s dostatečným předstihem a podporuje učitele, kteří si vzdělání doplňují či rozšiřují. Důležitým faktorem je i postupná obměna pedagogického sboru a jeho vhodné doplnění o nové kolegy.

Škola nevlastní žádné vlastní stravovací zařízení, žáci i zaměstnanci školy se stravují v jídelně Gymnázia a SOŠ Hostinné. Jídelna zajišťuje kvalitní výběr ze třech chodů pokrmů včetně polévky, šesti druhů nápojů, ovoce a zeleninových salátů. Žáci z 1. a 2. stupně využívají na nákup svačin školní bufet gymnázia. Škola pak zajišťuje z projektů dvakrát do měsíce mléko a mléčné výrobky, ovoce a zeleninu zdarma pro všechny žáky školy a rovněž tak i prodej dotovaného mléka a mléčných výrobků.

Zřizovací listinou má škola od 1. ledna 2008 povolenou doplňkovou činnost ve formě pronájmu učeben. V letošním školním roce nevyužívala žádná škola ani školské zařízení prostory školy. Po skončení výuky probíhaly v učebnách dva kroužky pro naše žáky a již zmiňované výtvarné dílničky.

Město Hostinné jako zřizovatel se snažil podle svých finančních možností vyhovět požadavkům školy. Z rozpočtu města jsou hrazeny provozní výdaje školy – platby za energie, drobné opravy, spotřební materiál, služby. Ve spolupráci s městem probíhá i údržba jednotlivých budov.

Školní metodik prevence:
Mgr. Petrželová Eva

Ředitel školy	Mgr. Sogel Jaroslav
ZŠ Karla Klíče Hostinné	Horská 130, Hostinné 543 71
Email	sogelj@zskkho.cz
Telefon	499 524 109
Mobilní telefon	731 495 035

Zástupce	Mgr. Zdeněk Kubík
ZŠ Karla Klíče Hostinné	Horská 130, Hostinné 543 71
Email	kubikz@zskkho.cz
Telefon	499 524 110
	499 441 759, 776 776 488

Výchovný poradce I. st., budova A	Mgr. Lenka Tichá
ZŠ Karla Klíče Hostinné	Horská 130, Hostinné 543 71
Email	tichal@zskkho.cz
Telefon	499 524 110
Konzultace	Út 13:45 – 14:30, Pá 10:40 – 11:25

Výchovný poradce II. st., budova C	Mgr. Lenka Kudrnová
ZŠ Karla Klíče Hostinné	Horská 130, Hostinné 543 71
Email	kudrnoval@zskkho.cz
Telefon	499 441 759
Konzultace	Út 11:30 – 12:15

Školní metodik prevence	Mgr. Petrželová Eva
ZŠ Karla Klíče Hostinné	Horská 130, Hostinné 543 71
Email	petrzelovae@zskkho.cz
Telefon	499 441 759, 775 324 103
Konzultace	Út 11:30 – 12:15, Pá 10:40 – 11:25

Obsah

1. Preventivní program	6
1.1 Cíle a principy:.....	6
1.2 Strategie a metody:.....	7
1.3 Konkrétní aktivity podporující primární prevenci:	8
1.4 Organizace a struktura prevence:	9
2. Plán protidrogové prevence	12
3. Program protidrogové prevence.....	13
Příloha č. 1 – Adresy a telefonní čísla	14
Příloha č. 2 – KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY	15
Příloha č. 3 – Doporučení jak postupovat dle stavu školy	16
Příloha č. 4 – STRATEGIE ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI.....	32

1. Preventivní program

Školní rok 2017/2018

V letošním školním roce zůstává základním principem preventivní strategie na naší škole osvojování základních kompetencí v oblasti zdravého životního stylu a prevence a rozvoj dovedností, které vedou u dětí a mládeže k odmítání všech druhů sebedestructivního chování, projevů agresivity a porušování zákona.

1.1 Cíle a principy:

Rozvoj kompetencí žáků:

- sociálních dovedností (navazování zdravých vztahů s ostatními, umění týmové práce, konstruktivní řešení konfliktu, otevřená komunikace)
- pozitivní vnímání sebe sama
- rozvoj osobnostních kvalit, které podporují zdravý rozvoj osobnosti (sebevědomí, altruismus, empatie, asertivita, vůle)

Demokratické řízení, efektivní pravidla vzájemného soužití

- učení se respektování lidských práv, individuálních potřeb a odlišností jednotlivců
- vedení žáka k přijetí osobní zodpovědnosti k daným právům a povinnostem

Vytváření atmosféry vzájemnosti, důvěry, respektu a bezpečí ve škole

Přístup k informacím a práce s informacemi

- umění používat různé informační zdroje, kriticky zhodnotit, porovnat informace; vytváření vlastního názoru, životního postoje.
- poznání základních lidských potřeb (fyzických, psychických, emočních)

Spolupráce

- celé školy, všech žáků, učitelů – důvěra ve vztahu žák – žák a učitel - žák
- otevřená komunikace mezi školou a rodiči – otevřenost a důvěra ve vztahu učitel (škola) - rodič
- spolupráce učitelů v rámci pedagogického týmu
- propojení školy s dalšími institucemi (odb. pracoviště, organizace působící v oblasti primární prevence)

1.2 Strategie a metody:

Vztah učitel – žák

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog. Učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem, atd. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.

Skupinová práce

Žáci, velkou část vyučování spolupracují, ve dvojicích, ve skupinách. Učitel věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, podporuje naslouchání, zapojení všech členů skupiny, reflektuje s žáky skupinovou práci a podporuje tak rozvoj kompetencí týmové práce, řešení konfliktu. Žáci se učí vést diskusi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku.

Individualizované hodnocení, slovní hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny

Žáci dostávají komplexní zpětnou vazbu od učitele. Jsou informováni o svém pokroku i nedostacích. Je oceňováno úsilí žáka a míra jeho pokroku bez srovnávání s výkonem ostatních. Pomáháme žákovi vybudovat si důvěru v sebe, ve vlastní síly, pozitivní vztah k okolnímu světu.

Komunikace s rodiči, zákonnými zástupci

Učitelé nabízejí všem rodičům možnost individuální konzultace a vyzývají rodiče, aby tuto možnost využívali.

Pedagogická diagnostika

Učitel věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči a výchovným poradcem. Případně je využíváno dalších odborných institucí (PPP aj.)

1.3 Konkrétní aktivity podporující primární prevenci:

Aktivity pořádané pro žáky, které podporují dobré vztahy, umožňují seberealizaci a učení se v reálných situacích

- pobyty ve zdravotně příznivém prostředí
- školní výlety
- kulturní programy (kina, divadla, sport...)
- nabídka kroužků
- programy za přispění města Hostinného
- programy vedené školním metodikem prevence
- programy vedené PPP Trutnov
- sportovní aktivity pořádané školou
- dotační programy

Akce pro žáky i širší rodičovskou veřejnost, které podporují spolupráci rodiny a školy

- vánoční a jiné kulturní akce, na kterých se podílejí žáci naší školy ve spolupráci s pedagogy (dochází zde ke vzájemné spolupráci mezi žáky jednotlivých tříd, žáci se navzájem poznávají a dokáží spolupracovat starší s mladšími – je to podstatný prvek prevence šikany starších žáků vůči mladším)
- sportovní aktivity – soutěže, sportovní dny
- dílničky pořádané školní družinou

Kontaktní místo ve škole

Ve škole je místnost výchovného poradce, o které žáci vědí a mohou se zastavit o přestávkách, případně po dohodě i během vyučování a poradit se.

1.4 Organizace a struktura prevence:

Výchovný poradce

Mgr. Lenka Tichá pro 1. – 4. ročník

Mgr. Lenka Kudrnová 5. – 9. ročník

Výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech. Setkává se i s žáky, kteří jsou v některých případech ohrožení ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Komunikuje s pedagogy a sbírá podněty. Učitelé se na výchovného poradce obracejí v případech:

- výskytu agresivního chování ve třídě
- signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové)
- náhlého i trvalého neúspěchu v učení
- obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči
- porušování pravidel soužití ve škole žákem

Výchovný poradce diagnostikuje situaci. Navrhuje opatření, setkání zainteresovaných lidí, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o kontaktech na další pomoc.

Školní metodik prevence

Pracovník: Mgr. Eva Petrželová

Metodik prevence spoluvytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vniklého problému dává podněty k možné nápravě, spolupracuje s výchovným poradcem a společně s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence (PPP). Koordinuje předávání informací o problematice prevence ve škole. Hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

Třídní učitel, učitelé

Učitelé se věnují v rámci své výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Oslovují a zapojují do řešení problémů výchovného poradce a metodiky prevence. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na týmových schůzkách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace.

Ředitel školy, vedení školy

Sleduje efektivitu prevence sociálně patologických jevů. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Účastní se v případě potřeby zásadních setkání rodiny a školy.

Odborná pracoviště

Škola spolupracuje s těmito institucemi, obracíme se na ně v případě potřeby – PPP (Trutnov), Sociální odbory (OSPOD), Městská policie a Policie ČR, Riaps Trutnov, SVP Trutnov, Hostinné

Viz . příloha č.1

Doporučení pro učitele, jak postupovat v nejrůznějších situacích

Viz. odkaz: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty/doporuzeni-a-pokyny?highlightWords=prim%C3%A1rn%C3%AD+prevence>

Metodický pokyn k šikanování

„Cílem metodického pokynu k řešení šikanování je poskytnout pedagogickým pracovníkům základní informace především k samotnému řešení tohoto vysoce rizikového chování. Text metodického pokynu je provázán s Metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, čj. 21291/2010-28 ve znění pozdějších úprav (dále jen „metodické doporučení“), ve kterém lze nalézt komentáře k metodickým postupům a užitečná metodická vodítka pro diagnostiku a nápravu v podobě tabulek. Metodický pokyn je určen pro právnické osoby vykonávající činnost škol zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Podpůrně je doporučován k využití i ostatním školám zapsaným do školského rejstříku a poskytovatelům služeb souvisejících se vzděláváním a výchovou.“ (zdroj. MŠMT)

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

1. Návykové látky
2. Rizikové chování v dopravě
3. Poruchy příjmu potravy
4. Alkohol
5. Syndrom CAN
6. Školní šikanování
7. Kyberšikana
8. Homofobie
9. Extrémismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
10. Vandalismus
11. Záškoláctví
12. Krádeže
13. Tabák
14. Krizové situace spojené s násilím
15. Netolismus
16. Sebepoškozování
17. Nová náboženská hnutí

18. Rizikové sexuální chování
19. Příslušnost k subkulturám
20. Domácí násilí
21. Hazardní hry
22. PAS

Všechna doporučení jsou součástí bílých desek ve všech sborovnách naší školy, učitelé jsou s nimi seznámeni. Důležitou nutností je provedení zápisu na předtištěném formuláři, který má třídní učitel a ostatní vyučující k dispozici.

Stav školy z hlediska patologických jevů:

Kouření

Záškoláctví – obě formy Projevy agrese

Tolerance k drogám

Závislosti – PC, TV, sociální sítích

2. Plán protidrogové prevence

Preventivní plán pro 2017/2018

- Pokračovat v dlouhodobém preventivním programu
- Prevence zaměřené na šikanu a kyberšikanu
- Spolupráce se Střední a Vyšší odbornou školou zdravotní v Trutnově
- Pokračovat ve spolupráci s oblastním metodikem prevence
- Kurzy pořádané školou – vodácký, lyžařský, plavecký
- Spolupráce s DDM Hostinné – dopravní výchova
- Projektové dny
- Vánoční jarmark
- Sběrové akce
- Olympiády a další soutěže
- Besedy – Policie ČR, Hasiči, PPP, ÚP
- Exkurze – zaměřené na volbu povolání
 - obecné

3. Program protidrogové prevence

Informovanost učitelů

- a) Informace o návykových látkách a jejich účincích
(metodik prevence, PPP Trutnov)
- b) Metody proti drogové prevence na ZŠ
(metodik prevence ve spolupráci s koordinátorem v PPP a SPC Trutnov)
- c) Seznámení s preventivním programem školy
(pedagogická rada- srpen)
- d) Informace o přístupu při událostech souvisejících s drogami
(ve sborovně)
- e) Přehled institucí (adresy, telefonní čísla), centra krizové interference v okrese
(u metodika prevence a výchovného poradce)
- f) Propagační materiály, videokazety a další metodické pomůcky
(metodik prevence)
- g) Případné problémy mohou učitelé konzultovat kdykoliv s metodikem prevence a výchovným poradcem

Zařazení tématu do výchovných a výukových plánů

Učitelé se řídí pokynem ředitele školy k zařazení tématu protidrogové prevence do učebních a výchovných plánů. Obsahuje tyto základní aktivity, které budou prováděny od třetího ročníku (dle potřeby i v nižších ročnících) v hodinách vlastivědy, přírodovědy, občanské výchovy a výchovy ke zdraví, přírodopisu a chemie:

- řešení konfliktních situací
- odmítání činností s negativními důsledky
- informace o následcích užívání drog
- posilování sebedůvěry

Organizace volného času dětí

Nabídka kroužků ve spolupráci s DDM ZUŠ v Hostinném, Tělovýchovné organizace TATRAN Hostinné, Junák.

Spolupráce školy s jinými organizacemi

Škola bude podporovat jiné organizace, které se zabývají mimoškolními činnostmi dětí, ZUŠ, místní tělovýchovné organizace.

- po dohodě poskytneme prostory těmto organizacím pro práci s dětmi
- budeme propagovat jejich činnost, bude informovat žáky o akcích
- ve spolupráci se ZUŠ uspořádá výchovné koncerty pro žáky

Příloha č. 1 – Adresy a telefonní čísla

Společně k bezpečí – Orlík nad Vltavou Staré sedlo 92, Orlík nad Vltavou tel.: 774 709 773 e-mail: info@spolecnekbezpeci.cz URL: www.spolecnekbezpeci.cz Mgr. Martina Grohmanová

Kontaktní centrum a terénní služby - RIAPS Trutnov Náchodská 359, 541 01 Trutnov tel.: 499 814 890, fax: 499 811 356 e-mail: harm.reduction@seznam.cz Mgr. Ondřej Čalovka - vedoucí služby, adiktolog Bc. Olga Trunečková - sociální pracovníce mobil na terénní pracovníky: 731 441 269

Pedagogicko psychologická poradna Trutnov Horská 5, Trutnov – Střední Předměstí, 541 01 e-mail: info@ppptrutnov.cz Jaromíra Celbová – sociální pracovníce 499 813 080 Mgr. Skalková – vedoucí pracoviště 605 814 887

Adra - poradna pro oběti násilí a trestné činnosti Adresa: Tř. E. Beneše 575, Hradec Králové 12, 500 12 Typ služby: sociální poradenství Telefon: 606824104 e-mail: pyramidahk@adra.cz www.adra.cz

Středisko výchovné péče DOMINO Adresa: M. Horákové 504, Hradec Králové 6, 500 06 Kontaktní osoba: Mgr. Vratislav Holeček - vedoucí SVP, Michaela Hochmanová – sociální pracovníce Typ služby: Projekt „Bezpečná třída“ nabízí pomoc v prevenci i řešení závažných problémů ve vztazích mezi spolužáky. Telefon: 495 407 405, 603 214 240 e-mail: svp.domino@volny.cz www.svp-domino.cz

Sdružení Linka bezpečí Adresa: Ústavní 91/95, 181 21 Praha 8- Bohnice Kontaktní osoba: Mgr. MgA. Vendula Kodetová Typ služby: Linka bezpečí Linka vzkaz domů - linky krizové intervence pro děti a mladistvé.

Rodičovská linka - telefonická krizová intervence a poradenství především rodičům, prarodičům a ostatním členům rodiny z celé České republiky. www.linkabezpeci.cz

Policie České republiky Obvodní oddělení Hostinné adresa: Horská 520, 543 71 Hostinné telefon: 974 539 711 fax: 974 539 711 e-mail: tuoophost@mvcz.cz www stránky

Policie České republiky Okresní ředitelství Trutnov Roty Nazdar 497, 541 11 Trutnov Telefon: ústředna 974 539 111 E-mail: ortu@mvcz.cz

Preventivně informační skupina nrap. Šárka Pižlová, DiS. tel.: 974 539 207 - tisk, prevence prap. Jiří Prouza tel.: 974 539 207 - tisk, prevence Fax: 974 539 108 e-mail: tupis@mvcz.cz <http://www.policie.cz/or-trutnov.aspx>

Příloha č. 2 – KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

Krizový plán školy obsahuje postupy, které přesně řeší některé krizové situace (ve spojitosti s projevy rizikového chování žáků), které ve škole mohou nastat, je zakotven v preventivním plánu školy a shrnuje popisy krizových situací a postupy řešení při jejich výskytu.

- Krizový plán je zpracován v souladu s metodickými pokyny MŠMT (**MSMT-21149/2016**):
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže
(**Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28**)
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních (**č.j. MSMT-21149/2016**)
- Metodickým doporučením k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (Dokument Č.j.: MSMT-1981/2015-1)

Role školy v těchto situacích je pouze preventivní a poradenská, šetření provádí Policie ČR. S preventivním plánem školy je seznámen pedagogický sbor, rodiče i žáci školy.

VÝCHOVNÁ KOMISE

- ředitel školy: Mgr. Jaroslav Sogel
- zástupce ředitele: Mgr. Zdeněk Kubík
- školní metodik prevence: Mgr. Eva Petrželová
- výchovný poradce II. stupeň: Mgr. Lenka Kudrnová
I. stupeň: Mgr. Lenka Tichá
- třídní učitel/ka
- v případě potřeby pracovník OSPODu a ostatních poradenských zařízení

Příloha č. 3 – Doporučení, jak postupovat dle stavu školy

1. Kouření

[http://www.msmt.cz/uploads/Priloha_13 Tabak.doc](http://www.msmt.cz/uploads/Priloha_13_Tabak.doc) - vždy vyrozumět ŠMP a VP, kteří postupují dle doporučení

Zmapování situace – prevalence kouření, eventuálně názory a znalosti dětí

Informování o rizicích kouření, principu tabákového byznysu – forma zvláštního semináře či v rámci jiné hodiny/příležitosti. Zapojení problematiky kouření do výuky v jednotlivých hodinách – výklad poškození zdraví v hodinách přírodopisu/biologie, výpočet výdajů za cigarety v hodinách matematiky, výtvarné projekty na téma kouření, práce s dětskými protikuřáckými webovými stránkami v hodinách informatiky. Preventivní působení by mělo být zaměřeno na celé třídní kolektivy nejen na problémové dítě. Informace by se neměly týkat jen kouření cigaret, ale i dalších forem užívání tabáku, zejména vodních dýmek.

Pravidelné dotazníkové šetření mezi žáky pomocí anonymních dotazníků za účelem monitorovat stav kouření a postoje ke kouření ve škole.

Pořádání celoškolských akcí ke Světovému dni bez tabáku nebo mezinárodnímu nekuřáckému dni. Například vyhlašování školních soutěží – výtvarná, literární soutěž na téma kouření, soutěž o nejlepší protikuřácký videoklip.

Uspořádání sportovního dne – zdůraznění, jak je důležité nekouřit pro udržení fyzické kondice

Základní informace trvale dostupné – nástěnka, stánek, školní webové stránky. Vhodné je umístit plakáty mimo jiné i na toaletu. Informace předávat atraktivní a interaktivní formou – barevné obrázky, fotky, videa, kvízy, soutěžní otázky.

Zpětná vazba (změnily se názory, znalosti, postoje dětí?).

Nekuřácké prostředí je norma – ve škole (včetně pracoven učitelů), ale i doma nebo v autě.

Dostupná léčba závislosti na tabáku pro ty, kdo si přejí přestat (většina kuřáků, i adolescentních, si přeje přestat, ale neví, jak na to, ani o jak silnou závislost se jedná – proto je jich úspěšných jen málo). Informovat se v nejbližším zdravotnickém zařízení, které se specializuje na odvykání kouření, zda je v tomto zařízení možnost odvykání dětí a adolescentů, nabízet tuto možnost rodičům dítětem které kouří.

Volba relevantních argumentů – nestrašit rakovinou či infarktem, ale tím, co dospívající zajímá: zhoršení akné i kvality pleti, zápach z úst, zhoršení sexuálních funkcí, vrásky, stárnutí pleti, finanční stránka kouření (co lze koupit namísto týdenní, měsíční či roční dávky cigaret), zhoršení fyzické kondice, vysvětlení principu tabákového byznysu (výrobci musejí získat své zákazníky do závislosti, dokud oni „nemají rozum“ – dospělí s kouřením prakticky nezačínají, výrobci cigaret vědomě prodávají zboží, které zabíjí a vydělávají na tom velké obnosy peněz).

Co nejširší spolupráce – sociální pracovníci, školní metodik prevence, psycholog, pedagogicko-psychologické poradny, protidrogový koordinátor, pediatr či jiní lékaři a zdravotníci.

Informování rodičů o problematice kouření a o kouření v dětské populaci na rodičovských schůzkách – snaha minimalizovat podceňování kouření dětí ze strany rodičů, zvýšení informovanosti rodičů, možnost navázat spolupráci s rodiči na dané téma, možnost vysvětlit, jak důležité je pro dítě nekuřácké domácí prostředí.

Není vhodné uchýlovat se ke striktním zákazům a postihům bez zařazení do kontextu a bez osvětlení problému kouření dotyčnému dítěti.

2. Záškoláctví

http://www.msmt.cz/uploads/Priloha_11_Zaskolactvi.doc - vždy třídní učitel konzultuje s ŠMP a VP, kteří postupují dle doporučení.

Za záškoláctví („chození za školu“) je považována neomluvená absence žáka (absenci žáka omlouvá pedagog, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce či plnoletého žáka, vždy v souladu s pravidly školy o omlouvání absence) základní či střední školy ve škole. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu (pravidel stanovených školou), současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku. Nezřídká je spojeno s dalšími typy rizikového chování, které obvykle negativně ovlivňují osobnostní vývoj jedince. Prevence záškoláctví je součástí školního řádu, školní docházku eviduje třídní učitel a v případě podezření na záškoláctví se obrací na zákonného zástupce nezletilého žáka, nebo může požádat o spolupráci věcně příslušný správní orgán. Prevence záškoláctví, způsob omlouvání nepřítomnosti žáků, řešení neomluvené nepřítomnosti a postup zúčastněných subjektů je ošetřeno Metodickým pokynem MŠMT „K jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví“ vydaným pod č.j. 10 194/2002 – 14. Školy si upravují postup pro případy záškoláctví interně, takže se liší v počtu neomluvených hodin, které jsou již vymezovány jako porušení školního řádu a jsou obvykle postihovány kázeňsky (napomenutí a důtky, podmíněčné vyloučení ze školy a vyloučení ze školy u žáka kteří mají ukončenou povinnou školní docházku) či sníženou známkou z chování.

„Záškoláctvím bývá označován přestupek žáka, který úmyslně zanedbává návštěvu školy“. Kyriacou rozlišuje několik kategorií záškoláctví:

- **Pravé záškoláctví** – žák se ve škole neukazuje, ale rodiče si myslí, že do školy chodí
- **Záškoláctví s vědomím zákonných zástupců** – na této formě se podílí několik typů rodičů, jejichž hlavními charakteristikami je buď odmítavý postoj ke škole nebo přílišná slabost ve vztahu k dítěti či závislosti na pomoci a podpoře dítěte v domácnosti
- **Záškoláctví s klamáním zákonných zástupců** - existují děti, které je dokážou přesvědčit o svých zdravotních obtížích, po které nemohou jít do školy a zákonní zástupci jim absenci omlouvají pro tyto zdravotní důvody, tento typ záškoláctví je však obtížně rozlišitelný od záškoláctví s vědomím rodičů
- **Útěky ze školy** – někdy se tomuto typu říká interní záškoláctví, kdy žáci do školy přijdou, nechají si zapsat přítomnost a během vyučování na několik hodin odejdou, přičemž zůstávají v budově školy nebo ji na krátkou dobu opustí

- **Odmítání školy** – některým typům žáků činí představa školní docházky psychické obtíže, např. v důsledku problémů ve škole souvisejících s obtížností učiva, při strachu ze šikany, či výskytu školní fobie nebo deprese

3. Projevy agrese – vždy se obrátit na ŠMP a VP, kteří dále postupují podle doporučení.

http://www.msmt.cz/uploads/Priloha_14_Krizove_situace_spojene_s_nasilim.doc

http://www.msmt.cz/uploads/Priloha_6_Skolni_sikanovani.doc

Přímé a nepřímé varovné signály šikanování

Přímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet;
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem;
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil;
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem;
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich;
- honění, strkání, pošťuchování, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí;
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítání učitelům apod.

Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními;
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený;
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči;
- stává se uzavřeným;
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje;
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené;
- zašpiněný nebo poškozený oděv;
- stále postrádá nějaké své věci;
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy;
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy;
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

POZN: (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť konflikty v době adaptace nových žáků nejsou vzácností!)

Zákonní zástupci žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi;
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.;
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem;

- nechut' jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach;
- ztráta chuti k jídlu;
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem;
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu);
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!";
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně;
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad;
- zmínky o možné sebevraždě;
- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí;
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze;
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí;
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům;
- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma;
- své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.);
- dítě se vyhýbá docházce do školy;
- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

DOPORUČENÝ POSTUP

- Pracovník, který pozoruje šikanu nebo na ni byl upozorněn, je povinen:
- Konfrontovat svá pozorování s dalšími kolegy, třídním učitelem.
- Oznámit své podezření vedení školy, ŠMP, VP, konzultovat další postup
- Kvalifikovaně odhadnout stadium a formu šikany.
- Vyslechnout co nejvíce nezaujatých svědků – spolužáků, těch, co na šikanu upozornili
- Zapsat do tiskopisů s přesnými daty
- Spojit se s rodiči oběti a poprosit je o pomoc a spolupráci
- Vyslechnout oběť
- Zajistit ochranu oběti
- Vyslechnout agresory
- Následně svolat výchovnou komisi
- Pozvat rodiče agresorů
- Pozvat rodiče oběti
- Probrat situaci ve třídě

Kyberšikana

Charakteristika:

Kyberšikanu definujeme jako zneužití ICT, zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Zejména se jedná o útoky pomocí e-mailů, SMS zpráv, vyvěšování urážlivých a nepravdivých materiálů na internetové stránky. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočnický. Povaha a provedení útoků pak určuje její závažnost.

Šikana pedagoga

Charakteristika:

- Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako celostní a multidimenzionální problém, který se týká všech členů školy. Není pouze výsledkem osobnostních charakteristik učitele nebo jeho sociálních či pedagogických kompetencí, jak bývá někdy interpretována. Neměla by proto být v žádném případě považována za individuální záležitost konkrétního pedagoga, kterou by si měl vyřešit sám. Odpovědnost za prevenci a řešení šikany nese vedení školy, potažmo také zřizovatel.
- Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí učitel × žák se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele. Tato forma šikany je tedy charakteristická tím, že strana s nižším statusem a nižší mírou formálně přidělené moci ubližuje straně s vyšším statusem a formální autoritou.

- Šikana zaměřená na učitele se nejčastěji odehrává ve škole – ve třídách a na chodbách, nicméně může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorech, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.
- Je zapotřebí mít na paměti, že šikanou může trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog, který dobře zná svůj předmět, ovládá třídní management a má dobré pedagogické schopnosti. Ani takový pedagog nemusí disponovat kapacitou zamezit některým šikanujícím projevům vůči sobě.

Postup při řešení šikany pedagoga

- Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama.
- Situaci, kterou lze klasifikovat jako šikanu, pedagog sám nevyřeší, potřebuje podporu.
- Důležitou roli v tomto případě má vedení školy.
- Při naplnění skutečnosti, kdy bude pedagog šikanován, musí pedagog neprodleně požádat o spolupráci vedení školy.
- Pokud vedení školy nebude přítomno, pedagog odejde ze třídy a požádá o spolupráci jinou kolegyni, z důvodu zajištění dohledu ve třídě.
- Pro třídu, v které byl pedagog šikanován, vedení školy zajistí intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě.
- O celém průběhu šetření bude vyhotovena písemná dokumentace.
- Pokud by byl pedagog s řešením situace nespokojený, může se obrátit na inspektorát práce.

4. Tolerance drogy

http://www.msmt.cz/uploads/Priloha_1_Navykove_latky.rtf - informovat ŠMP, VP, kteří postupují podle metodického pokynu

Závislé užívání drog bývá nepřetržité a pravidelné, určuje životní styl a působí vážné poškození somatické, psychologické a sociální.

Užívání návykových látek lze považovat za rizikové chování, na kterém se podílí mnoho faktorů. Vydefinování rizikových faktorů pomáhá najít vhodné a účinné intervence a předcházet hlubším negativním dopadům, které ovlivňují rozvoj osobnosti a uplatnění mladého člověka v životě.

Abstinence od drog – zdržení se nebo vzdání se nějaké substance, která způsobuje požitky.

Experimentální užití drog – jednorázová zkušenost, nejvýše 2-3 zkušenosti v životě. Rekreační – příležitostné/pravidelné užívání drog je zakomponované do životního stylu zejména mladých lidí, nepůsobí vážné zdravotní, sociální a ekonomické problémy.

Problémové užívání drog je dlouhodobé perorální, intravenózní a jiné užívání návykových látek. Problémové užívání většinou způsobuje zdravotní a sociální i ekonomické problémy.

Základní informace o drogách:

Alkohol

Je podrobněji zpracován v samostatné příloze.

Alkohol je droga, s kterou se dítě setká nejdříve – nejčastěji v rodině nebo u vrstevníků. Je to společensky vysoce tolerovaná droga, jejíž užívání může vést k jinému rizikovému chování. Alkohol je snadno dostupný. České děti začínají s konzumací alkoholu nejdříve z EU (přibližně v 11 letech). Česko patří mezi státy s největší spotřebou alkoholu na světě, především piva.

Tabák

Je podrobněji zpracován v samostatné příloze.

Tabák bývá první drogou, se kterou se děti setkají podobně jako s alkoholem. Alarmující je, že v Česku kouří 40 – 50 % dětí mezi 15. až 18. rokem, čímž zaujímáme negativní přední místo v Evropě. K prvnímu setkání s cigaretami dochází zpravidla v rodině od starších sourozenců nebo kamarádů.

Marihuana

Rostlina, která roste prakticky po celém světě. Účinné látky se nazývají cannabinoidy. Mají psychotropní efekt a další využitelné vlastnosti, např. při léčbě bolesti (tzn. využití zejména u paliativní léčby – kdy jde o zmírnění příznaků, léčebné účinky konopí nepochybně existují, ale je to otázka klinického lékařského výzkumu, který u nás zatím neprobíhá a také jasně nastaveného případného využití v lékařství v souladu s principy lékové politiky státu) a při různých chorobách. Sušené listy, květy (tzv. palice) marihuany mají výrazné aroma. V současné době se v Česku vyskytují dvě dosti odlišné formy marihuany. První, pěstovaná podomácku v květináčích za oknem, či na malých políčkách obsahuje zpravidla 3 – 5 % THC. Druhou, mnohem rizikovější formou je marihuana pěstovaná tzv. hydroponiím způsobem ve velkých halách, v dnešní době zejména vietnamskou komunitou. Obsahuje zpravidla 10 – 30 % THC a její rizika jsou mnohonásobně větší. Většina odborníků pak již tuto formu marihuany nepovažuje za tzv. lehkou drogu. Další, v Česku nepříliš častá forma drogy, je hašiš, což je konopná pryskyřice, která má barvu tmavě zelenou až hnědou. Psychická závislost se objevuje u dlouhodobých uživatelů, nebývá zvýšená tolerance na

drogu ani výrazné odvykací příznaky. U určitých osob může dojít k rozvinutí psychických problémů - deprese, úzkosti, paniky vedoucí k sebepoškozování, může dojít k poruchám myšlení a krátkodobé paměti, rozvoji paranoidního stavu. Většina těchto stavů po odeznění intoxikace ustupuje. Marihuana bývá u mladých lidí nejčastěji zneužívanou nelegální drogou.

Těkavé látky - ředidla, lepidla, plynné látky

Jedná se o vysoce nebezpečné chemikálie. Tyto látky ovlivňují mozek - centrální mozkovou soustavu. Toluén je nejčastěji užíván už malými dětmi, neboť je snadno dostupný a levný, občas ho kupuje i někdo starší. Rodiči bývají rizika s experimentováním podceňována. Účinek je krátkodobý a brzy odezní. Dostavuje se euforie, poruchy vnímání, halucinace, poruchy vědomí a spánku, agrese. Toluén vyvolává psychickou závislost. Nebezpečnost této látky spočívá v neodhadnutí dávky. Může dojít k bezvědomí až komatu, k srdeční zástavě, zástavě dechu nebo udušení zvracením. Trvale poškozuje mozek - je to rozpouštědlo, které ovlivňuje rozumové schopnosti, způsobuje agresivní chování.

Amfetamin – pervitin - Jedná se o stimulační drogu - má budivý efekt, ovlivňuje centrální mozkovou soustavu. U nás je nejčastěji znám pod názvem pervitin, je vyráběn tzv. „českou cestou“. Je dostupná prakticky všude na území České republiky. Pervitin zrychluje myšlení, zvyšuje motorické tempo, vytváří třes, zahání únavu, vyvolává euforii a příjemné pocity tělesné i duševní, snižuje chuť k jídlu. Po užití pervitinu má jedinec rozšířené zornice očí, zvýšený tep a krevní tlak, zvýšenou celkovou aktivitu organismu, intoxikovaný je hovorný, neklidný, v dobré náladě, ztrácí zábrany, zvyšuje se jeho sexuální pud. Osoba intoxikovaná pervitinem může mít sklony k agresivnímu chování.

Heroin

Řadí se mezi opioidy, které se používají jako léky proti bolesti (analgetika), léky proti kašli (antitusika). Na černém trhu se neseťkáváme s jeho čistou podobou, což zvyšuje jeho rizikovitost. Injekční aplikace drogy je vysoce riziková. Má rychlý vliv na centrální nervový systém, potlačuje bolest, působí euforii, má tlumivé a zklidňující účinky. Často se apatie střídá s nespavostí, únavou a podrážděností. Na jeho pravidelném užívání vzniká i fyzická závislost, takže syndrom odnětí látky (abstinenční příznaky) je provázen velkými bolestmi a dalšími závažnými somatickými problémy.

Syntetické drogy

Nejznámější syntetickou drogou je „extáze“. Pod pojem „extáze“ řadíme celou řadu synteticky vytvořených stimulačních látek s halucinogenním potenciálem. Dnes se v tabletách, které jsou označovány jako extáze, objevuje celá řada látek. U mladých lidí patří mezi velmi rozšířenou drogu. V některých sociálních subkulturách dokonce k určitému životnímu stylu. Drogou užívají mladí lidé na tanečních akcích, v klubech a na masových tanečních festivalech. Uživatelé drogy považují za bezpečnou a příjemnou. Uživatel extáze hodně tančí a nepocítuje vyčerpání, to může být nebezpečné a může dojít k dehydrataci. Objevují se však další tzv. nové syntetické drogy, které obsahují MDMA. Zde výrobci reagují na poptávku trhu i skutečnost, že se látka objeví mezi zakázanými a vyrobí se látka jiná podobná, která na seznamu není.

Příznaky užívání drog:

Výkyvy nálad

Vznětlivé a agresivní chování

Únava

Úpadek vzhledu a zanedbávání zevnějšku, špinavé oblečení

Začervenání kolem nosu

Zúžení nebo rozšíření zornic

Lhaní, tajnosti

Ztráta chuti, hubnutí

Utrácení hodně peněz

Ztráta věcí z domu, krádeže peněz doma i ve škole

Ztráta zájmu o zájmy, sport

Změna kamarádů, ztráta původních kamarádů

Samotářství

Zvýšený zájem o drogové symboly (na tričkách, hudba subkultury apod.)

Zhoršení školního prospěchu

5. Závislost PC, Tv a sociální sítě - NETOLISMUS

Závislost na tzv. virtuálních drogách – počítačové hry, sociální sítě, internetové služby, virální videa, mobilní telefony, televize apod.

Příznaky:

Méně vykonané práce.

Zhoršující se školní výsledky.

Zanedbávání učení.

Rostoucí nervozita a neklid, když člověk nemůže delší dobu hrát.

Ztráta kontroly nad časem stráveným u počítače.

Brzké vstávání k počítači nebo ponocování u počítače.

Kradení peněz na nákup her.

Pocit prázdnoty, když člověk není u počítače.

Narušené vztahy s rodinou.

Narušené vztahy s přáteli.

Hraní kvůli úniku od osobních problémů.

Ztráta ostatních zájmů

Problém s vnímáním reality.

Odbornou pomoc v oblasti netolismu poskytují – PPP, SVP, odborná zdravotnická zařízení, nestátní organizace zabývající se touto tematikou.

Škola může poskytnout poradenskou činnost v školním poradenském pracovišti rodičům žáků, u kterých byl problém objeven hlavně tím, že jim poskytne kontakt na odborné pracoviště.

Vždy informovat ŠMP, VP, kteří zvolí vhodnou formu nápravy a doporučení.

Všechna metodická doporučení jsou k dispozici v bílých deskách na budovách A, B, C.

6. Hazardní hraní

Metodické doporučení: http://www.msmt.cz/uploads/priloha_21_hazardni_hrani.docx

Jako **hazardní hraní** či **hráčství** lze označit jakékoliv jednání, které vyžaduje nevratné investice (peníze nebo jinou hodnotu) s vidinou zisku založeného na náhodě nebo nejistém výsledku. Součástí tohoto chování je představa rychlého získání peněz nebo jiných hmotných výher a nastavení pravidel hazardních her tak, že jsou z dlouhodobého hlediska nevýhodné pro sázející a vytvářejí bludný kruh. Ti, kteří hrají, získávají patologickou závislost na hře. S tím přichází a rostou finanční problémy, které se hráči snaží vyřešit další účastí na hře. To s sebou přináší širokou škálu dalších rizik.

Poměrně novým a častým jevem u mladých lidí je **on-line hazardní hra**. Jedná se o službu spojenou s peněžitým vkladem do hazardní hry, loterie nebo sázky, která je poskytována na dálku, elektronickou cestou a na individuální žádost příjemce služeb (Evropská komise, 2011). Jde tedy o hraní prostřednictvím internetu pomocí počítače, tabletu, mobilního telefonu či digitální televize. On-line hraní je nebezpečné zejména proto, že může být provozováno dlouhou dobu velmi skrytě, je takřka všude dostupné, manipuluje se pouze s virtuálními penězi. Dalším rizikem je pouze formální kontrola minimálního věku 18 let (například kliknutí na prohlášení typu: „Ano, je mi více než 18 let“).

Jako **hazardní hraní** či **hráčství** lze označit jakékoliv jednání, které vyžaduje nevratné investice (peníze nebo jinou hodnotu) s vidinou zisku založeného na náhodě nebo nejistém výsledku. Součástí tohoto chování je představa rychlého získání peněz nebo jiných hmotných výher a nastavení pravidel hazardních her tak, že jsou z dlouhodobého hlediska nevýhodné pro sázející a vytvářejí bludný kruh. Ti, kteří hrají, získávají patologickou závislost na hře. S tím přichází a rostou finanční problémy, které se hráči snaží vyřešit další účastí na hře. To s sebou přináší širokou škálu dalších rizik.

Hazardní hraní můžeme dále dělit na:

1. **Drobné neorganizované** – jde o všechny formy hry o peníze, jiné statky či protislužby, které probíhají po domluvě mezi jednotlivci či v partě a řídí se specifickými domluvenými pravidly. Ve školním prostředí jde nejčastěji o karetní hry jako je mariáš, poker či oko, dále pak o kostkové hry nebo o částečně dovednostní hru čára. Žáci se dále například mohou i sázet, zda nastane či nenastane nějaká událost.
2. **Legálně organizované** – jde o státem a zákony regulované podnikání, které samo sebe často označuje jako zábavní průmysl. Nejčastěji se jedná o menší kamenné provozovny zvané herny

s automaty a video-loterijními terminály (VLT), dále o větší kamenná kasina vybavená navíc i ruletami a karetními stoly nebo o virtuální kasina, tj. speciální webové stránky. Komerční hazardní hry se vyznačují asymetrickým vztahem mezi provozovatelem hry a hráčem. Hráči jako celek tedy vždy prohrávají peníze vůči provozovateli.

3. **Nelegálně organizované** – jde o nejnebezpečnější formu hazardu organizovanou nelegálně. Nejsou odváděny žádné daně a zadlužený hráč je často dále vydírán a zapojován do nelegální činnosti.

Diagnostická kritéria:

U jedince se vyskytují tato čtyři:

1. Během období nejméně jednoho roku se vyskytnou dvě nebo více epizod hráčství.
2. Tyto epizody nejsou pro jedince výnosné a opakují se přesto, že vyvolávají tíseň a narušují každodenní život.
3. Jedinec popisuje silné puzení ke hře, které lze těžko ovládnout, a hovoří o tom, že není schopen silou vůle hře odolat.
4. Jedinec je zaujat myšlenkami a představami hraní a okolností, které tuto činnost doprovázejí.

Doporučení z hlediska pedagoga školy:

Vhodný přístup

- Identifikovat problém, citlivě na něho reagovat. Nebagatelizovat ho.
- Zmapovat situaci ve třídě - prevalence, názory, informace o problematice.
- Tvorba nástěnky nebo předání informací o rizicích, hráčských bludech, kontaktech na odbornou pomoc.
- Zpracovat tematiku hráčství do tzv. minimálního preventivního programu školy.
- Adekvátnost programu a intervencí ve vztahu k věku, potřebám a mentálním schopnostem dítěte.
- Kontinuální proces programu, programy by na sebe měly navazovat.
- Zaměření na změnu postojů a chování.
- Živé interaktivní učení, podpora zájmu a zvědavosti vhodnými zábavnými metodami.
- Využívání směrodatných vzorů, pokud možno z blízkého okolí.
- Otevřená hodnotově orientovaná diskuse.
- Realizaci programů navrhují a řídí kvalifikovaní interdisciplinárně orientovaní odborníci.
- Zaměření se na témata, jako je způsob trávení volného času žáků a hospodaření s financemi.

Možnosti školy:

Škola může zamezit zejména on-line hazardním aktivitám tím, že se naučí účinně blokovat hazardní servery na své internetové síti (počítačové učebny, wifi). **Zabezpečený internet** na škole a jasná **pravidla pro používání informačních technologií** (například chytrých mobilních telefonů či tabletů atp.) žáky i zaměstnanci jsou základem pro předcházení problémů.

Dány přesně školním řádem!

Povinnost informovat:

V případě podezření, že se nezletilý žák věnuje hazardnímu hraní, by měl učitel (či lépe třídní učitel) v první řadě informovat rodiče žáka při osobním setkání. Podporu v této situaci mohou poskytnout pracovníci školního poradenského pracoviště (školní metodik prevence, výchovný poradce či školní psycholog).

Pokud rodiče odmítají spolupracovat s pracovníkem školy, je škola oprávněna vyrozumět obecní úřad, tedy sociálního pracovníka z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). V případě vážného či odůvodněného podezření zákon dokonce určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost OSPOD.

V případě nutnosti návazné intervence pro žáka či třídní kolektiv je možné se obrátit na oblastního metodika prevence z pedagogicko-psychologické poradny, který může poskytnout metodickou pomoc či školu případně osobně navštívit.

Pokud má učitel důvodné podezření, že byl v souvislosti s hazardním hraním spáchán trestný čin (krádež, podvod, ublížení na zdraví atp.), měl by o této situaci informovat ředitele školy a v koordinaci s pracovníky školního poradenského pracoviště zvolit vhodný postup vyšetření události. O tomto postupu by měl být vyhotoven písemný zápis. Škola má ze zákona povinnost se v případě spáchání trestného činu (či podezření na spáchání) obrátit na orgány činné v trestním řízení, tj. Policii ČR.

V případě, že se jedná o žáka (studenta) staršího 18 let, tedy plnoletého, i zde mají rodiče, kteří k němu mají vyživovací povinnost a se kterými žák (student) žije ve společné domácnosti, právo znát jeho prospěch a vše týkající se jeho studia. Škola by i v tomto případě mohla rodiče o problému informovat. Pro zajištění větší právní jistoty a jasné dohody se žáky se dá záležitost plnoletosti vyřešit i tím, že dá škola všem těmto žákům předem podepsat prohlášení, že souhlasí, aby škola podávala jejich rodičům veškeré informace. V případě zjištění problému u zletilých je také namísteš apelovat na řešení problému jimi samotnými a odkazovat je na specializované adiktologické služby a poradny.

Významné instituce, které se věnují hazardnímu hráčství:

<http://psych.upol.cz/>

<http://www.adiktologie.cz/cz/>

<http://www.nudz.cz>

<https://www.ntu.ac.uk/staff-profiles/social-sciences/mark-griffiths>

7. Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS

Metodické doporučení: <http://www.msmt.cz/file/40398/>

Základní diagnostická triáda PAS zahrnuje různou míru narušení v těchto oblastech:

- sociální interakce a sociálního chování,*
- verbální i neverbální komunikace,*
- v oblasti představitivosti a hry, omezených vzorců chování, zájmů nebo aktivit.*

Pravidla předcházení:

Pro předcházení krizovým situacím spojeným s rizikovým chováním žáků s PAS je nutné dodržovat tato pravidla:

- pravidlo přesnosti, jasnosti instrukcí a zajištění předvídatelnosti:** většina žáků s PAS potřebuje větší míru struktury prostředí a činností, aby mohla kvalitně fungovat. Předvídatelnost a pravidelnost denních činností je pro žáky s PAS jistotou. Neznámé a nečekané události u nich mohou vyvolat stres a nejistotu, což může vést k úzkosti, problémovému chování nebo k výkyvům či selhání v obvykle zvládaných činnostech.
- pravidlo jasné a konkrétní motivace:** žáci s PAS musejí více než jedinci bez této poruchy, vědět, proč mají činnost vykonávat. Sociální motivace vzhledem k omezené schopnosti empatie funguje méně. U žáků s PAS si všímáme zvýšené potřeby logických důvodů pro vykonání určité práce a splnění úkolů. Odpovědi opírající se o sociální pochopení nebývají pro žáky s PAS dostatečně motivující. Žáci s PAS mají obtíže s rozpoznáváním emocí (jak vlastních, tak i ostatních jedinců). Daleko účinnější je motivace, která dává konkrétní smysl. Při ztrátě motivace rapidně klesá i schopnost soustředění.

Adekvátní motivace hraje velkou roli a enormně ovlivňuje veškeré jednání. Jednou z forem práce s motivací žáka je pozitivní posilování jeho silných stránek. Je třeba zohlednit problémy žáků s PAS s generalizací. Tato skutečnost ovlivňuje různou míru zvládnutí konkrétních osvojených dovedností v závislosti na aktuálním prostředí. Může proto nastat situace, že např. v domácím prostředí zvládnutou činnost není schopen žák zvládnout ve škole nebo v dalším prostředí, a naopak. To

však neznámá, že tzv. „tručuje“ či „dělá naschvály“. Problém s generalizací nelze řešit postihem žáka.

□ **pravidlo vyšší míry tolerance:** způsoby jednání a komunikace s ostatními žáky i učiteli, jako např. nevhodné poznámky, netaktní přímočarost, otázky mimo kontext, banální výroky, úzkostné reakce při setkáních s novými lidmi, vulgární vyjadřování atd., kladou vyšší nároky na toleranci ze strany přítomných osob a vyžadují nutnou pedagogickou empatii ve školním prostředí i na akcích konaných mimo školu. I v afektní situaci je nezbytné vycházet ze zásad komunikace s osobami s PAS, viz Komunikační klíč (Komunikační soubor).

□ **pravidlo důslednosti v přístupu:** spontánnost, rychlá změna původního plánu, nepřesnost a nedodržování stanovených pravidel uvádí žáky s PAS v chaos a nejistotu. V případě, že je potřeba změnit původní nastavený harmonogram a postup, je nezbytné jasně a logicky vysvětlit, proč ke změně dochází. Změnu je dobré podpořit vizualizovanou informací. Tam, kde se předpokládá občasný výskyt změn v zažitém režimu, je vhodné nastavit i náhradní variantu v souladu s individuálním nastavením, schopnostmi a potřebami konkrétního žáka s PAS. Dle schopností konkrétního žáka je dobré zvážit možnost začlenění tzv. „plánů B“, náhradní varianty konkrétního postupu nebo řešení situace, k základní variantě A.

□ **vyšší míra vizuální podpory:** vizuální podpora pomáhá většině žáků při učení a vstřebávání nových informací. Pro většinu žáků s PAS je vizuální informace nezbytnou podporou pro pochopení významu předávané informace smysluplného významu. Pokud chceme, aby si žák s PAS pracovní činnost osvojil, je třeba ji předvést nebo rozkreslit (využít tzv. procesuálních schémat), která lze postupně zjednodušovat a doplnit verbální vysvětlením. Žáci s PAS upřednostňují neživé věci (např. předměty) před ostatními jedinci. Důležitým pomocníkem mohou být pro žáky s PAS plány dne, psané připomínky a pravidla, vysvětlivky, procesní schémata, rozkreslené či rozepsané postupy činnosti, sepsané správné řešení situace, vizualizace času pomocí minutky, ale také komunikační technologie. V závislosti na povaze a závažnosti PAS je v období adaptace vhodné výrazně podpořit strukturalizaci prostoru, činností a času. Spolu s vnější motivací a individuálním přístupem tvoří základní principy tzv. strukturované učení, metodika vytvořená pro vzdělávání osob s PAS. Uplatnění uvedených principů pomáhá žákovi s PAS zodpovědět několik důležitých otázek: kde a kdy bude, co dělá, jak to má dělat, jak dlouho to bude trvat a proč to dělá. Strukturujeme žákovi čas, prostředí, ve kterém se pohybuje, i jednotlivé činnosti. Vizualizujeme veškeré informace, které by pro žáka s PAS bez této podpory nebyly dostatečně srozumitelné, nebo které by si nedokázal zapamatovat. Struktura prostředí, ve kterém se žák s PAS pohybuje, mu pomáhá v již zmiňované prostorové orientaci a dává mu tak odpověď na otázku „kde?“. Struktura tak nabízí "jistotu" tím, že vytváří předvídatelná spojení mezi místy, činnostmi a chováním.

Struktura času - vytvoření vizualizovaného denního programu, umožňuje žákovi s PAS předvídat události, čas se tak stává konkrétní. Struktura pracovního programu - využití krabic s vnitřní strukturou, strukturované činnosti s vizualizací jednotlivých kroků.

□ **nadstandardní řešení obtíží s pozorností:** při motorickém neklidu je možné dovolit žákovi s PAS manipulaci s předmětem a činnost, která neruší ostatní a umožňuje soustředění, jako např. mačkáací míček, provázek, gumička. Situace, které jsou ve skupině a vyžadují soustředění, je zapotřebí zejména zpočátku redukovat na minimum. Dobré je podporovat aktivity, které žákovi s PAS umožní přijatelný pohyb v hodině, jako je rozdávání papírů, sbírání sešitů atd. Pro zvýšení pozornosti je důležité pravidelné a vyvážené střídání odpočinku a činnosti.

□ **vyšší míra vysvětlování sociálně komunikačních pravidel a situací, vyšší míra pomoci v některých situacích, které vyžadují praktický úsudek:** u žáků s PAS dochází k odlišnému chápání ironie, sarkasmu, či metafoře, proto je dobré se jim v komunikaci vyhnout, neboť jsou pro ně matoucí a nepříjemné. Mnohdy je důležité upozornit žáka na zdánlivě všeobecně známé skutečnosti, jako je možnost či nutnost vyjednat si výjimku, vznést dotaz apod. Dotazy těmto žákům je důležité klást přesně a vhodně zvolenou formulací. Mnohdy je nutné, se v zájmu podání dobrého výkonu ujistit, zda žák ví, jak po sobě následují připravené činnosti. Nadstandardně, přesně a konkrétně je třeba vysvětlit, co se od žáka očekává z hlediska množství a kvality práce, např. vymezení začátku a konce činnosti. Nelze se spoléhat na pružnost v myšlení a schopnost rychle se přizpůsobit nové situaci. Důležité je dávat žákovi s PAS zpětnou vazbu o jeho výkonech, např. formou bodů nebo škály. Při diskusi se třídou je zapotřebí neignorovat někdy i značně osobité příspěvky, snažit se porozumět jejich významu, dát přiměřený prostor k projevení vlastního názoru. V případě obtíží se sociálně přijatelnými hranicemi příspěvku je nutné si pomoci vzájemně vymezeným časem, zařazením vhodné formy nácviku sociálních dovedností.

□ **možnost odpočinku, relaxace:** pro prevenci vzniku nežádoucího chování, stresu, či afektu způsobeného únavou a „přetažením“, je velmi důležitá možnost odpočinku, která dokáže navodit zklidnění. Pro odpočinek je vhodné vymezit konkrétní prostor.

Organizace:

Národní ústav pro autismus, z.ú., <http://www.praha.apla.cz/>

Občanské sdružení poskytující podporu osobám s PAS,

<http://www.zasklem.com/>

RAIN-MAN, sdružení rodičů a přátel dětí s autismem (spolek), Ostrava,

<http://www.rain-man.cz/>

Rett Community, Spolek rodičů a přátel dívek s Rettovým syndromem,

<http://www.rett-cz.com/>

Křesadlo HK, Centrum pomoci lidem s PAS, z.ú.,

<https://www.kresadlohk.cz/>

Centrum Terapie Autismu, <http://www.cta.cz/o-nas/>

Jdeme autistům naproti - Olomouc o.s." ve zkratce JAN – Olomouc - <http://www.jan-olomouc.cz/>

AUT – Spolek rodičů dětí s PAS, <http://autistickaskola.cz/cs/podporujinas/organizace/aut-spolek-rodicu-deti-s-pas/>

Občanské sdružení ProCit, z.s., <http://www.autismusprocit.cz/>

Vždy informovat ŠMP, VP , kteří zvolí vhodnou formu nápravy a doporučení.

Všechna metodická doporučení jsou k dispozici v bílých deskách na budovách A, B, C.

Příloha č. 4 – STRATEGIE ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

Poradenské služby zabezpečuje výchovná poradkyně a metodička prevence. Žákům a jejich zákonným zástupcům poskytujeme pomoc zaměřenou na vzdělávání, kariérové poradenství a primární prevenci.

Škola průběžně vyhodnocuje žáky s riziky neúspěšnosti a poskytuje pomoc k překonání.

PŘÍČINY ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

- Důsledek individuálních rozdílů v osobnosti žáka, výkonnosti, motivaci i rodinné výchově
- Neúspěch bývá souhrnem několika problémů žáka.
- Nejčastější vliv – OSOBNOST DÍTĚTE
 - RODINNÉ PROSTŘEDÍ
 - OCHRANITELSKÉ PROSTŘEDÍ

ŘEŠENÍ

1. Speciálně pedagogická diagnostika
2. Charakteristika oblasti problému - individuální oslabení – poruchy chování, pomalé tempo, komunikace
3. Odchylka od úrovně integrace
4. Žáci sociálně znevýhodnění
5. Žáci s vysokou absencí

POSTUP

1. Po prvním čtvrtletí – vyhodnocení TU (třídní učitel) - oslovení VP (výchovného poradce) a ŠMP (školního metodika prevence)
2. Svolání schůzky - přítomni (zákonný zástupce, TU, VP, ŠMP, učitel předmětu, popř. žák) – domluvení postupu, stanovení cílů a domluvení další schůzky
3. Individuální konzultace
4. Vyhodnocení podpůrných opatření a navržení dalších kroků
5. Opět vyhodnocení dalšího postupu po čtvrtletí – schůzka VP, rodiče, učitele, ŠMP, popř. žák

FORMY PRÁCE

- Stanovení přiměřeného učiva
- Zadávání pravidelných úkolů
- Individuální práce s žákem učitel
- Individuální práce s žákem VP, ŠMP, TU
- Možnost doučování nebo konzultace
- Užívání podpůrných aktivit
- Konzultace pravidelné s rodiči nebo jinými poradenskými zařízeními

V Hostinném 28. 8. 2017

Mgr. Jaroslav Sogel
ředitel školy